

blive forhøiede, vil det blive for tungt, og det kan da ikke saa sjældent blive Tilfældet, at Forældre maa unddrage deres Børn en Undervisning, som disse maaſte have Gvne til at modtage, og som Forældrene undre andre Omſtændigheder vilde gjøre deres Bedſte for at give dem. Følgen deraf vil jo blive den, at det væſentlig bliver formuende Folks Børn, der komme til at studere, og Følgen maa fremdeles blive den, at mange gode Kræfter, for hvem det hidtil gjennem fri Skolegang og Stipendier har været muligt at studere, for Fremtiden maa afholde sig derfra. Begge Dele vilde være hellageligt, thi der vilde derved blive en Forſjel mellem dem, der gaa den ſtuderende Vej, og andre Borgerklaffer, som ikke er heldig. Hidtil have de lærde Skoler faaet Tilgang fra alle Samfundsklaffer; de bedſte Kræfter have fra alle Tider ſtræbt derhen for at vinde den høiere Uddannelse, og jeg tror, at vi ere allerbedſt tjente med, at det bliver derved. I 1865 vedtog man en Beſtemmelse om at reducere Fripladſernes Antal i de lærde Skoler og at forhøie Skolepengene. Denne Beſtemmelse traadte i Kraft med Finantsaaret 1865—66, og jeg kan ikke undlade at henlede Opmærſomheden paa, hvad Følgen deraf har været for Frekventſen i de lærde Skoler. Den var i Begyndelſen af Skoleaaret 1865—66 1518; ved dette Antal holdt den ſig endnu i 1866—67; men ſiden den Tid er Antallet af Disciple i de lærde Skoler gradviſt aftaget med Undtagelſe af et enkelt Nav, hvor der var en lille Fremgang. Følgen deraf har været, at i Begyndelſen af Skoleaaret 1870—71, ſom er det ſidſte, jeg har Efterretning om, var Antallet gaaet ned fra 1518 til 1354, alſaa gaaet ned med et Antal af 164. Henſigten med at forhøie Skolepengene og at inddrage Fripladſerne var den at ſtaffe større Indtægt ved Hjælp af Skolekontingenterne og derved ſætte det lærde Skolevæſen i Stand til at bære ſig uden Underbalance og uden at opſpise ſin Kapital. Men dette har nu i meget ringe Grad været Tilfældet paa Grund af den Aftagen, der har været i Disciplenes Antal. Naar man nemlig ſammenligner Indtægterne af Skolekontingenterne for 1866—67 og dem for 1870

—71, vil man finde, at Indtægterne i 1866—67 var 54,671 Rd., og i 1870—71 kun 57,045 Rd.; der var alſaa omtrent 2,300 Rd. større Indtægt. Det er en Sum, ſom har en meget ringe Betydning for det lærde Skolevæſens Budget; men ved Siden deraf ſtaar Forſjellen i Discipelantallet. Der er 164 Disciple færre, der have nydt Godt af den lærde Skoleundervisning, end tidligere. Nu kommer jo endvidere den Forandring til, ſom bliver en Følge af den nye Skoleplan, nemlig Inddragelſen af de to nederſte Klaffer. Hvilken Virkning Skolepengenes Forhøielse vil have, er meget vanſkeligt at overſe, men jeg vil henlede Opmærſomheden paa, hvad der maaſte kunde lade ſig ſlutte af den tidligere Forhøielse for dertil at knytte det Haab, at, derſom det ſkulde viſe ſig, at Discipelantallet ſvinder ind i de lærde Skoler paa en betænkelig Maade, ærede Medlemmer da ville være rede til at yde deres Hjælp for at bringe Skolepengene ned og gjøre den lærde Skoleundervisning frugtbar for ſaa Mange ſom muligt.

Madvig: Jeg onſtede blot at tilføie en Bemærkning, og det er den, at, idet jeg anſer det for fuldkommen rigtigt, hvad den ærede Landsſtingsmand bemærkede om det aftagende Elevantal, maa jeg tilføie, at der for dette Finantsaars Vedkommende ikke var den mindſte Nødvendighed tilſtede for en Forhøielse af Skolekontingenterne, den Gang Beſlutningen derom toges; thi uagtet det fra Forſt af ſaae ud, ſom om Skolevæſenets Budget havde en Underbalance af 4,000 Rd., ſaa have vi nu ſiden faaet Kundſkab om Kapitelſtarten, hvorpaa jo en ſtor Del af Skolernes Indtægter beror, og det er derefter ganſke viſt, at der ved Slutningen af dette Finantsaar vil være et Overflud, og det uagtet man paa ſamme Tid, ſom man har forhøiet Skolepengene, har borttaget en Poſt, ſom er opført ſom Indtægt for det lærde Skolevæſen, nemlig Tilſtudet fra Soro Akademi til Realunderviſningens Fremme. Der forelaa alſaa ikke nogen preſererende Nødvendighed for at vedtage en Forhøielse, Noget man dog ellers krymper ſig